

Het gaat vanmorgen over Abraham
volgens het leesrooster.
Op Kanazondag, dat wel.
Maar dit keer geen water dat verandert in wijn,
maar enkele verzen van Paulus over Abraham.

Tegenwoordig zien we Abraham als de stamvader
en oervader van zowel het jodendom
als het christendom als de islam.
Drie wereldgodsdiensten,
die goed met elkaar in dialoog kunnen gaan
(beter dan in raadszaal van Rotterdam)
op basis van de ene, gemeenschappelijk aartsvader, Abraham,
die Paulus in zijn brief aan de Romeinen
ten voorbeeld stelt
in zijn geloof,
misschien beter gezegd in zijn vertrouwen
en nog beter: in zijn geloofsvertrouwen.
Want geloven is vertrouwen.
Geloof wordt gedragen door vertrouwen.
Geloven is vertrouwen.

Dat is makkelijker gezegd dan gedaan.
Want hoeveel vertrouwen stellen wij
in het leven, ons van God gegeven?
in elkaar, zoals we zijn?
in onszelf?
In de toekomst die we tegemoet gaan?
In God?
Hoe sterk is ons vertrouwen
als de omstandigheden tegenzitten?
Hoeveel geduld, geloof en vertrouwen kan een mens opbrengen?

Ons vertrouwen wordt vaak op de proef gesteld,
in deze wereld, in dit leven.
Dan zijn we Abraham aan het goede adres.
Abraham, schrijft Paulus,
die zelf een turbulent leven heeft gehad,
blééf vertrouwen
op Gods belofte:
dat hij een vader van vele volkeren zou worden,
als sterren aan de hemel en zandkorrels langs de zee.
Vader zou hij worden,

maar hij werd ouder en ouder.
Hij merkte dat zijn lijf en leden ouder werden,
stokoud, evenals de schoot van Sarai, zijn vrouw.

‘Van oude mensen, de dingen die voorbij gaan’,
schreef Couperus zijn beroemde roman
over dokter Takma en mama Ottelie,
in de Haagse kringen rond 1900.
Ik ben blij dat onze negentigjarigen er vanmorgen weer zijn.
En u krijgt de groeten van Marijke Sinke.

Als je lichaam ouder wordt, gaan er ook dingen voorbij.
Je soepelheid (blijven gymmen!), en ook de vruchtbaarheid.
Ondanks dat, schrijft Paulus,
en hij schrijft het in krasse bewoordingen,
twee keer zegt hij, dat Abraham zag
dat zijn leden ‘zo goed als dood’ waren geworden
en die van Sarai al evenzeer: ‘zo goed als dood’-
maar de macht en de trouw van God
houdt geen halt bij de dood en het naderen van de dood.
Het was voor Abraham wel een beproeving,
zijn lichaam in verval te aanschouwen,
maar hij vertrouwde op God, zijn leven lang,
zolang hij leefde.
Hij verloor zijn geloof niet,

‘hij viel niet ten prooi aan twijfel’, staat er letterlijk,
‘maar werd bekrachtigd in zijn geloof’
‘en gaf glorie aan God.’
Mooie uitdrukking is dat:
‘hij werd bekrachtigd in zijn geloof’ –
daarvoor komt u naar de kerk.
Dat is het doel van elke kerkdienst en elke preek:
dat je bekrachtigd wordt in je geloof:
God roept ons op zijn weg,
en zal ons geloof ook versterken.
Zodat volhouden ook een kwestie is
van openstaan voor zijn genade!

In die overtuiging, schrijft Paulus,
gaf Abraham lof en prijs en dank aan de Eeuwige.

Je kunt het geloof van Abraham een sterk geloof noemen.
Wij hebben niet altijd zo’n sterk geloof.
We laten ons afleiden door anderen of door de omstandigheden.
We zijn er soms mee bezig, maar vaak ook niet.
We twijfelen soms al snel.

En anders zijn er wel moderne theologen
die ons daarbij helpen
en boeken schrijven over
'het algemeen betwijfeld christelijk geloof.'
Dat is wel de cultuur waarin wij leven.
Een post-christelijke cultuur.

Het gaat nu niet om de cultuur, maar om de twijfel.
Hooft die er nu wel of niet bij?
Kreeg Tomas geen tweede kans?
En in twijfel geen gezond principe?
In de wetenschap en de moderne tijd?
Zei de beroemde filosoof Descartes niet:
als twijfel weet ik dat ik besta?
Is het zo ook niet gezond af en toe eens met afstand
naar jezelf en je principes en overtuigingen te kijken?
Ironisch wellicht...?

Ja, wacht even.
Wij zouden best het een en ander positief
over de twijfel kunnen zeggen.
In de ogen van Paulus zal dat altijd water blijven
in vergelijking met de wijn
van een ontwijfelbaar geloof
en volle overgave aan God,
zonder tweespalt en zonder twijfel.
Geloof slijt twijfel uit.
Dat is geloven op apostolisch niveau,
maar je kunt ook gewoon een kind nemen
dat vertrouwt op zijn vader of zijn moeder,
een zorgeloos kind
dat niet twijfelt aan de krachten of competenties,
maar blindelings vertrouwt op zijn ouders of verzorgers.
Het gaat er zonder meer van uit
dat ze hem zullen helpen en beschermen, voeden en kleden.
Daarom kan een kind zo onbezorgd zijn,
en kan Jezus tegen zijn leerlingen zeggen:
jullie moeten worden zoals een kind.

Bij die moderne theologen denk ik dan altijd:
geloven, de twijfel te boven.
Waar is de overgave, waar de toewijding,
waar de aanbidding van Gods Naam?
Ik zou daarom, wat u ook leest,
altijd de Psalmen blijven lezen
als tegenwicht en oefening.
Ik ga persoonlijk liever met David dan met Harry in zee...

Abraham geloofde, schrijft de apostel,
de dood van zijn leden
en van Sara's leden voorbij.
Daarom werd hij door God als rechtvaardige aangenomen,
als een tsaddik –
lees daar de profielschets maar eens van na m/v
in Psalm 1!

En, schrijft Paulus er direct bij,
niet alleen Abraham werd gerechtvaardigd door zijn geloof,
maar allen die geloven.
Want allen die geloven zijn Abrahams geslacht.
Geboren uit den hoge, getogen uit de nacht.

Ook wij mogen geloven en vertrouwen,
de dood voorbij,
de dood van Jezus Christus,
die God heeft prijsgegeven
om onze overtredingen
en heeft opgewekt tot onze rechtvaardiging.
Door Jezus' kruisdood en opstanding
zijn wij tot kinderen van God aangenomen.
Zijn wij als rechtvaardigen aangenomen,
in het spoor van Abraham.

Dankzij Hem, dankzij Christus,
schrijft Paulus dan nog in de eerste verzen van Romeinen 5
hebben wij toegang gekregen tot Gods genade,
die ons fundament is. Punt. Ons fundament!
Nu gaat het even echt tegen het drijfzand van de twijfel in.
Er is een vast en onwankelbaar fundament gelegd,
waarop wij mogen staan en mogen bouwen!

We weten dat deze Zandvoortse Dorpskerk
sterke fundamenten heeft,
in de opgestapelde middeleeuwse kloostermoppen,
allemaal keurig in het gelid en om en om, in een vast verband,
een feest voor onze ogen.
Het mooiste van de kerk zou je bijna zeggen,
zit onder de grond,
bevindt zich onder de huidige muren,
die reeds de derde kerk op deze plaats vanaf het jaar 1400 dragen!
Zonder die hechte fundamenten
op het zand gelegd
- don't build your house on a sandy land,
don't build it to near the shore;
maar in Zandvoort kan alles.

Zandvoort is een republiek, u hebt het in het Kerkblad kunnen lezen.
Hier is een kerk gebouwd bovenop het zand en vlak bij de kust,
en hij staat er nog steeds!

Zo sterk is ook het fundament van Gods liefde en genade.
Daar kun je met een gerust hart je levenshuis op bouwen.
Ik zou het doen, als ik u was:
Uw levenshuis bouwen
op het fundament van Jezus Christus,
want daarbuiten is het drijfzand.
Daarbuiten is het fundament onzeker en onvast.

Zoals Abraham zijn levenshuis bouwde
op het fundament van Gods belofte, samen met Sarai, zijn vrouw,
zo mag u uw levenshuis bouwen
op het fundament van Gods genade in Jezus Christus,
door wie wij vrede hebben met God.
En ook vrede met onszelf,
en vrede met elkaar.
Op het fundament kun je een heel huis,
het huis van de gemeente bouwen!

Abraham leerde naar zichzelf en zijn problemen kijken
in het licht van de belofte.
God laat niet los wat zijn hand begon!
Daarvan was Abraham volledig overtuigd.
Geloof kijkt altijd naar het probleem - in het licht van Gods belofte,
'van Gods Evangelie' staat er letterlijk.
Weten we niet hoe het verder moet,
denken we dat alles ophoudt, en ons bij de handen afbreekt:
laten we dan zien op het Evangelie,
waarvan Paulus in hoofdstuk 2 al schrijft:
'Want ik schaam mijn het Evangelie niet,
want het is een kracht van God
tot behoud van een ieder die gelooft.'

Staande op het fundament van Jezus Christus,
mogen wij leven uit het Evangelie,
dat ons voedt en troost en leidt
en richting geeft aan ons hart en aan ons handelen,
precies zoals bij Abraham.
Dan zal het zaad van de twijfel geen vat op ons hebben
of onderuit halen,
maar zullen wij sterk zijn en standvastig
als Abraham –
de vader van alle gelovigen.

Amen